

«La història de l'art és una història d'obsessions»

Hem tingut entre nosaltres, durant tres dies, un dels artistes més significatius de l'art europeu. Tres dies intensius, amb un primer i únic objectiu: conèixer la cúpula del Palau de la Scala, un futur projecte per al pintor italià, més enllà de tota polèmica.

Carles Gàmez

—**S**enyor Adami, les primeres notícies que tenim de vostè és una carpeta de la Galeria Maeght de Barcelona amb uns dibuixos plens de colors exultants, violents, aquell famós quadre ¿Qui té por del roig?

—Era cap a l'any 1973. Fou la primera exposició important que jo vaig fer a Barcelona. M'agrada molt que em recorde aquella exposició, caldria dir que la meua obra actual ha tingut una evolució profunda respecte a aquell treball. Llavors el meu interès pictòric era expressar coses molt simples i, al mateix temps, molt contestatàries, sempre representant el món extern. Avui, la meua obra s'ha girat cap a una recerca més interioritzada, més complexa.

—Vostè va nàixer a Bolonya, capital d'una de les regions amb més nervi d'Itàlia.

—Jo sóc una espècie de síntesi entre una mare siciliana d'origen normand, que provenia d'una comunitat molt important, i marrani, que abans de fincar-se a Sicília, havien estat a la Península Ibèrica en els temps d'Isabel la Catòlica. Jo vaig nàixer a Bolonya, però el meu pare era de la Itàlia central, de la regió de le Marche. Jo em sent molt lligat a aquesta regió, on vaig passar tota la guerra. Després, vaig estudiar a Milà, que ha estat la meua ciutat fins als vint anys, quan vaig deixar Itàlia per un període de nomadisme, de prop de dotze anys. A la tornada, vaig fincar-me a París, on passe cada any sis mesos, i els altres sis, a Milà. París

s'ha convertit en la meua ciutat, però sent molta nostàlgia d'Itàlia.

—¿Quan decideix dedicar-se a la pintura?

—Jo vaig començar a pintar abans de saber escriure. Em sent molt lligat a un episodi molt tendre de la meua vida. El meu avi, que jo estimava molt, era un home que no havia acceptat el passatge del segle XIX al XX, aleshores es va recloure a casa, i no va voler eixir-ne en vint anys. A casa es feia passar per sord, i va ensenyar-me a comunicar-me amb ell, fent petits dibuixos. Per això, he començat a pintar abans de saber escriure i parlar.

«La meua obra s'ha de comprendre a través de la tradició italiana».

—Vostè ha estat considerat més que un artista pròpiament italià, un artista internacional dins d'Itàlia.

—La meua obra, em pense, es pot comprendre millor a través de la tradició de l'art italià. A mi m'agrada repetir que de la meua obra en el fons no sóc jo l'autor, sinó la tradició a la qual jo pertany. Crec que la meua obra té unes arrels molt italianes, com, per exemple, l'interès pel dibuix, l'interès pel llenguatge de la pintura com un autèntic llenguatge, que representa, que comunica.

—¿Quina és la jornada de treball d'un pintor com Adami?

—La meua vida està molt regulada. M'alce a les nou cada matí, i de les nou a les onze del matí llegesc. A les 11,30 rep les persones que vull veure, fins a la una, que menjo una cosa molt ràpida, i a la una i mitja entre a l'estudi fins a les vuit, sense veure ningú.

¿Per què dedique cada dia dues hores a la lectura? Per a mi, la lectura és

una mica el que per a un esportista és saltar un obstacle. Aquestes dues hores de lectura són una mica com la cursa d'obstacles a la qual m'enfronte abans de trobar-me davant del quadre. De vegades, mentre estic dibuixant, em quede sense idees, i el dibuix s'atura i no reïsc a dur-lo avant; aleshores, em basta agafar un llibre de la biblioteca, potser Ezra Pound, o Saint-John Perse o Michaux, per a poder reprendre una altra volta el quadre.

—¿La poesia és el que més li agrada?

—Novel·la, poesia, el que no llegesc són diaris. Fa vint anys que vaig decidir no llegir cap diari, més per un motiu anecdòtic que per cap altra raó. Jo estava a Nova York, llegia diàriament una bona quantitat de diaris. Un dia, al *New York Times* vaig llegir una estranya notícia. Dos advocats novaiorquesos, germans, d'uns setanta anys, havien col·leccionat, al llarg de la seua vida, diaris. Aquests dos advocats que vivien a Park Avenue havien hagut d'anar reculant a causa del material. Havien acabat dormint al rebedor, damunt d'una pila de diaris. Un dels dos advocats va caure entre dos piles de diaris, l'altre no va poder treure'l i va morir ofegat.

Per a mi, allò fou una espècie d'avertència, ja que jo estava convertint-me, amb totes aquestes notícies que llegia diàriament en cinc diaris, també en un col·leccionista de notícies inútils. El diari, en el meu cas, s'havia transformat en una cosa que impedia altres lectures, més enriquidores. Finalment, vaig preferir llegir llibres a diaris, abans de convertir-me en un diàriodependent.

—Vostè ha estat l'exemple de l'artista compromès...

—Jo, durant alguns anys, vaig estar molt lligat als problemes de Sud-àfrica i la política d'apartheid. Formaren a França una mena de comitè, ara recorde el pintor Saura, que també hi era. Per exemple, ens ocupàvem de les relacions comercials entre Sud-àfrica i els països que firmaven les cartes que proposava l'ONU contra l'apartheid.

Aquest comitè comptava amb el suport de l'ONU, tanmateix per a aquests era una forma de llavar-se les mans. Nosaltres anàvem veient com cada any la venda d'armes cap a Sud-Àfrica augmentava des dels països més democràtics, les relacions comercials... En un determinat moment jo vaig eixir-me'n, i vaig fer-ho perquè m'adonava que les Nacions Unides usaven les nostres accions sols per a especular. Vaig anar-me'n fa quatre anys, jo sé que no puc solucionar aquests problemes. Un artista, en el fons, solament pot donar el seu suport ètic, moral.

—*Quan un pensa en un artista italià, i de les seues característiques, tendeix a lligar-lo immediatament al Partit Comunista Italià.*

—És difícil demanar a una persona que creu en la independència en art i en política un compromís tan precís com el que el Partit Comunista d'alguna manera demana. Cal dir que el partit comunista italià ha estat sense dubte un dels partits comunistes més vàlids i vitals, segurament perquè a Itàlia hem tingut una figura com Gramsci, que ha transformat les ideologies escleròtiques del comunisme. Tot i sentir una gran simpatia per alguns dels líders que ha tingut el partit, he criticat, per la meua independència, molts dels comportaments del Partit Comunista Italià. Per a mi, és aquesta, en el fons, la posició de l'intel·lectual, i no la de formar part de l'estratègia política. L'important avui en l'intel·lectual és una posició d'independència, de fer front a cada un dels problemes, veure'n les solucions, jutjar-les amb el propi coneixement intel·lectual.

—*¿Què pensa del fenomen Celentano?*

—El cas de Celentano és un fenomen prou significatiu, potser d'una necessitat de la societat d'avui d'elegir predicadors. Com ha escrit en un article estupend Umberto Eco, Celentano es presenta com un predicador, el que jo no sé és si podem confiar en aquests predicadors... Jo, personalment, tinc els meus dubtes.

—*La seua obra està íntimament relacionada amb els problemes de la representació iconogràfica...*

—Cada generació viu sobre una espècie de vaixell. És impossible passar d'un vaixell a un altre, passar d'un del passat a un del futur. Si el nostre vaixell s'afona, nosaltres anirem amb ell. És evident que resulta impossible utilitzar el llenguatge, la imaginació d'altres segles, perquè aquests eren el producte d'una altra cultura i d'un altre present. Jo no crec molt en el present,

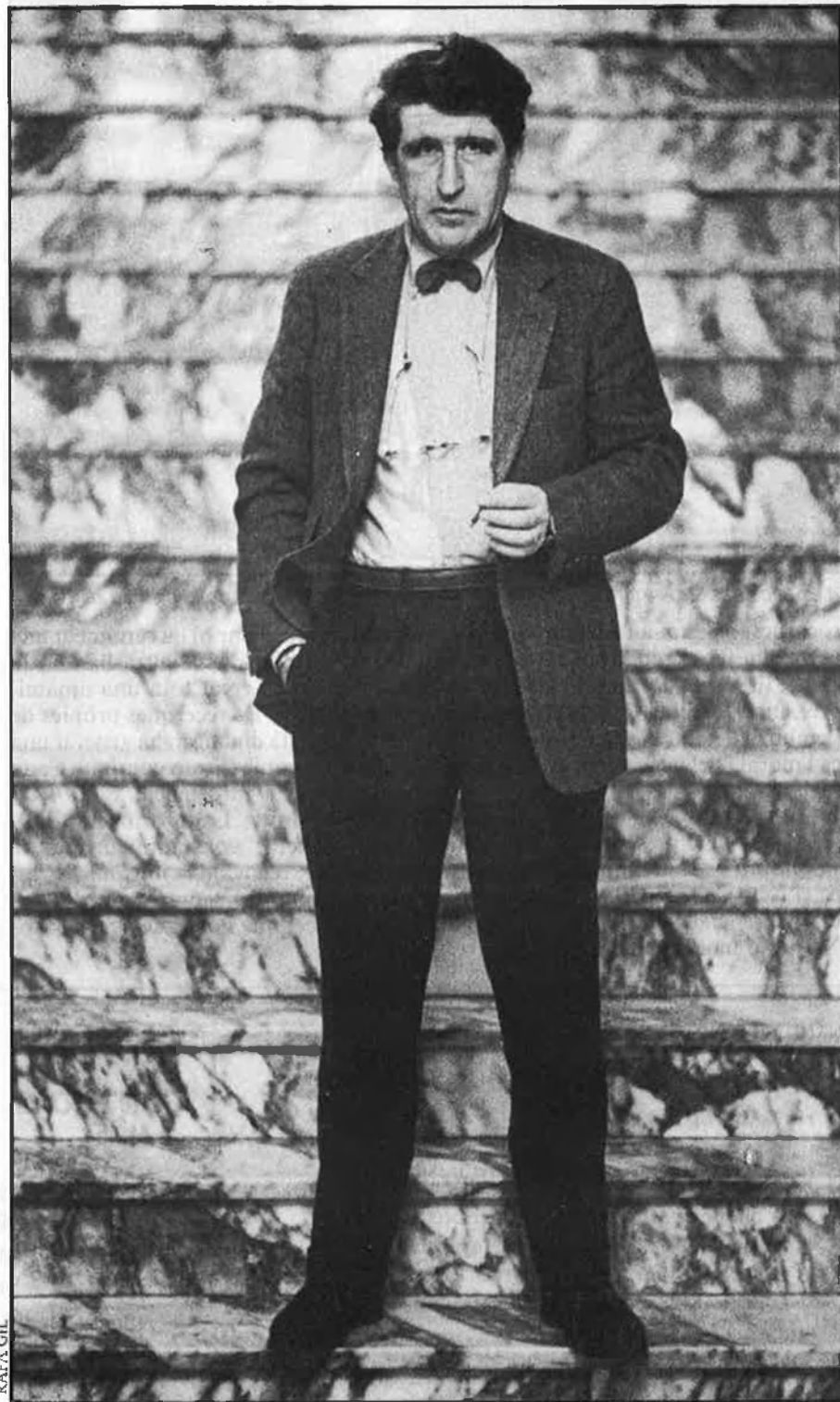
ni tampoc en el futur. Hi hauria que dir que em nodresc bastant del passat. El futur, el veiem com una cosa davant de nosaltres, del qual només albirem la part de darrere, mentre del passat arribem a veure el rostre, perquè ve darrere de nosaltres, i sols hem de girar el cap per veure el rostre.

En realitat, no crec en el progrés de l'art, crec en l'evolució de l'art. El progrés no crec que siga una dimensió que

hàgem de fer amb l'art. L'art, és necessari rescriure'l però no d'una manera cronològica.

—*S'ha assenyalat, per a definir el moment d'aquest final del mil·leni, el terme manierista, ¿què opina vostè?*

—Primer, s'hauria de dir que la gran revolució del pensament no ha estat el segle XX, sinó la segona meitat del XIX. Ha estat Friedrich Nietzsche, el que ha esborrat Plató amb els pre-

«El XX ha fet només una revolució formal, l'embolcall per a la gran revolució ètica i moral del pensament de finals del XIX».

«Les etiquetes serveixen per a assegurar-se davant la complexitat de la història de l'art».

socràtics; ha estat un Richard Wagner, el que ha fet el seu heroi fill d'un incest... El XX ha fet sols, al meu entendre, una revolució formal, buscant l'embolcall per a la gran revolució ètica i moral i del pensament de finals del segle XIX.

Pel que fa al present, hi ha en la joventut dels vuitanta una voluntat, en el fons, de recuperar tot allò que ha estat el renaixement de finals del segle XIX a la modernitat. En aquesta vo-

luntat de recuperar hi ha certament una actitud manierista. D'altra banda, la informació ha creat tota una dinàmica diferent en les recerques pròpies de l'art. Aquesta dinàmica ha generat una espècie de canibalisme continu. Cada volta més, la informació esdevé un *maître à penser*. La informació, d'algun manera, constantment ha de renovar-se, renovant la informació, rebutjant completament tots aquells sectors de l'art que no segueixen les modes.

—Vostè s'ha desmarcat sempre de l'etiqueta pop, en la qual han volgut enquadrar-lo. ¿No està d'acord amb etiquetar l'art?

—És un error. Crec que la història de l'art, més que una història d'etiquetes o d'ismes, és una història d'obsessions. Tota la història de l'art s'hauria de reescriure a través de les obsessions. En realitat, les mateixes obsessions de l'època grega o de l'època romana o del Renaixement, es poden retrobar en l'època moderna. Fins i tot un artista revolucionari com Duchamp, en el fons, utilitzava els processos alquímics dels manieristes sistemes.

Tanmateix, avui es busca més la definició a través de les etiquetes, és una forma d'assegurar-se enfront de la complexitat de la història de l'art.

—Per cert, em pense que ha vingut a la ciutat de València per un futur projecte de pintar la cúpula del Palau de la Scala, ¿com s'encara un projecte d'aquest tipus?

—He tingut bastants experiències en la pintura diguem-ne monumental als Estats Units, a Itàlia, a París amb l'estació d'Austerlitz. Una imatge pintada en la cúpula necessita una deformació perquè després aparega proporcionada. Ara, quan torne al meu estudi de París, començaré a construir-ne la maqueta.

—Finalment, ¿quina ha estat la seua impressió del paisatge cultural de la nostra ciutat?

—Jo vaig conèixer la ciutat fa bastants anys en un viatge turístic. Aquesta és una ciutat on tinc vells i estimats amics, com Andreu Alfaro i Manolo Valdés. A mi, m'ha cridat força l'atenció aquesta contínua permanència del barroc, que no és solament visual, sinó també una característica de la gent. Un barroc que és creatiu, imaginatiu; però, per cert, ¿per què plou tant? □

Leopardi Italia Viaggi

r.t. GAT 1603

Us ofereix per al CARNAVALE DI VENEZIA '88:

- la millor relació qualitat-preu (Hotel****)
- anar al CARNAVALE amb els especialistes
- atenció i informació culturals úniques (projeccions al centre i FESTA al saló CASABLANCA el 5 de febrer a les 11 nit).

Veneçia a l'abast del 10-15 de febrer per 19.999 ptes!!!

informació: m. mascó, 6, 2a. Tel. 362 17 11

CENTRO G. LEOPARDI

- Nous cursos de llengua italiana l'I i 15 de febrer. Tots els nivells.
- Seminari: «NARRATIVA ITALIANA ANNI '80» (del 2 de febrer al 4 de març).
- Nous cicles de pel·lícules inèdites en V. O., en la nostra CINETECA LINGÜÍSTICA, tots els divendres.

informació: m. mascó, 6, 2a. Tel. 362 17 11